

SZÉCHENYI

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

GINOP 5.3.4-16-2018-00035 számú „Munkabiztonság és a munkaegészségügy komplex fejlesztése az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és a művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatok terén”

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szerzők:
Dr. Bartos Szabolcs, Nagy József

Készült a
„Munkabiztonság és a munkaegészségügy komplex
fejlesztése az adminisztratív és szolgáltatást támogató
tevékenység, és a művészet, szórakoztatás,
szabadidő ágazatok terén”
GINOP-5.3.4-16-2018-00035
projekt keretében

Kiadja: Szakszervezetek Együtműködési Fóruma
(SZEK)

Nyomdai produkció: Printing Solutions Bt.
Felelős vezető: Szöllősi Ádám
Budapest, 2019

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

GINOP 5.3.4-16-2018-00035 számú „Munkabiztonság és a munkaegészségügy komplex fejlesztése az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatok terén”

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
2. Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogai a munkavédelem tükrében	10
3. Belső munkavédelmi szabályozás	31
4. Kockázatok, balesetek, foglalkozási megbetegedések az ágazatban	45
5. Felhasznált irodalom.....	60

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

1. Bevezetés

A kiadvány célcsoportja az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók, elsősorban az ő számukra íródott.

Az illetékes minisztérium által minden évben kiadott „Tájékoztató a munkabalesetek alakulásáról a feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján” 2018. évi kiadványa alapján megállapítható, hogy az összes munkabaleset száma a 2013-2018 közötti időszakban (a feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján a külföldön és közúton történt munkabalesetekkel együtt) folyamatosan nőtt, bár az utóbbi két évben is csökkent a növekedés mértéke.

2018-ban valamivel több, mint 23 ezer munkabalesetet jelentettek be az illetékes

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

hatóságnak, ebből 79 eset volt halálos munkabaleset.

A vonatkozó szabályozás szerint a 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséget okozó munkabalesetről készült munkabaleseti jegyzőkönyvet a tárgyhót követő hónap 8. napjáig a munkáltatónak meg kell küldenie a munkabaleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóság részére. A munkabaleseti adatokat a munkavédelmi hatóságoknál tárgyhót követő hónap végéig dolgozzák fel, egyes egyedi ügyeket leszámítva (pl. munkáltatói kivizsgálás elhúzódása, jogkövetés hiánya, jogvita esetén).

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban 2018-ban 721 munkabaleset történt (a feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján). Ebből 4 volt súlyos (2 halálos).

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban 2018-ban 231 munkabaleset történt (a feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján). Ebből 2 volt súlyos (0 halálos).

Az 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) a munkavédelemről a következőképpen fogalmazza meg a súlyos munkabaleset fogalmát:

„Súlyos az a munkabaleset (bányászati munkabaleset), amely

a) a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét veszttette),

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;

b) valamely érzékszerv, érzékelőképesség, illetve a reprodukciós képesség elvesztését vagy jelentős mértékű károsodását okozta;

c) orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;

d) hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjá nagyobb részének elvesztését, továbbá ennél súlyosabb csonkulást okozott, illetve;

e) beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott.”

Nem véletlen próbál meg kissé sokkolónak lenni ezen kiadvány bevezetése! Ráadásul a munkabaleseteken túl még a foglalkozási

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

betegségek is veszélyeztetik a dolgozók egészségét.

A 7/1996. (VIII. 28.) NM rendelet a foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról határozza meg a foglalkozási betegség fogalmát:

„a) foglalkozási megbetegedés: a munkavégzés, a foglalkozás gyakorlása közben bekövetkezett olyan heveny és idült, valamint a foglalkozás gyakorlását követően megjelenő vagy kialakuló idült egészségkárosodás,

aa) amely a munkavégzéssel, a foglalkozással kapcsolatos, a munkavégzés, a munkafolyamat során előforduló fizikai-, kémiai-, biológiai-, pszichoszociális- és ergonómiai kóroki tényezőkre vezethető vissza,

ab) illetve amely a munkavállalónak az optimálisnál nagyobb vagy kisebb igénybevételének a következménye;”

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

„f) halálos foglalkozási megbetegedés: olyan halálhoz vezető megbetegedés, ahol a halál oka a foglalkozási megbetegedés vagy annak szövődménye.”

Szükség van a munkabalesetek visszaszorítására, a halálos balesetek számának minimalizálására.

A Magyarországon munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez, azaz a megfelelő munkavédelemhez.

A munkavédelmi törvény megfogalmazásában a munkavédelem:

- a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények,
- a munkavédelmi törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere,
- valamint mindezek végrehajtása.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A munkaegészségügy pedig a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

2. Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogai a munkavédelem tükrében

A címben szereplő ágazatok sokszor gyökeresen eltérő tartalmú, szerteágazó tevékenységeket fednek le.

A következő tevékenységek tartoznak ide:

- Művészeti létesítmények működtetése
- Könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység
- Történelmi hely, építmény, egyéb látványosság működtetése
- Növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése
- Szerencsejáték, fogadás
- Sport-, szórakoztató, szabadidős tevékenység
- Sporttevékenység
- Sportlétesítmény működtetése
- Sportegyesületi tevékenység
- Testedzési szolgáltatás

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- Egyéb sporttevékenység
- Egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység
- Vidámparki, szórakoztatóparki tevékenység
- M.n.s. egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység
- Kölcsönzés, operatív lízing
- Gépjárműkölcsönzés
- Személygépjármű kölcsönzése
- Gépjárműkölcsönzés (3,5 tonna fölött)
- Személyi használatú, háztartási cikk kölcsönzése
- Szabadidős, sporteszköz kölcsönzése
- Videokazetta, lemez kölcsönzése
- Egyéb személyi használatú, háztartási cikk kölcsönzése
- Egyéb gép, tárgyi eszköz kölcsönzése
- Mezőgazdasági gép kölcsönzése
- Építőipari gép kölcsönzése
- Irodagép kölcsönzése (beleértve: számítógép)
- Vízi szállítóeszköz kölcsönzése
- Légi szállítóeszköz kölcsönzése
- Egyéb gép, tárgyi eszköz kölcsönzése
- Immateriális javak kölcsönzése
- Munkaerőpiaci szolgáltatás
- Munkaközvetítés
- Munkaerőkölcsönzés
- Egyéb emberierőforrás-ellátás, -gazdálkodás

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

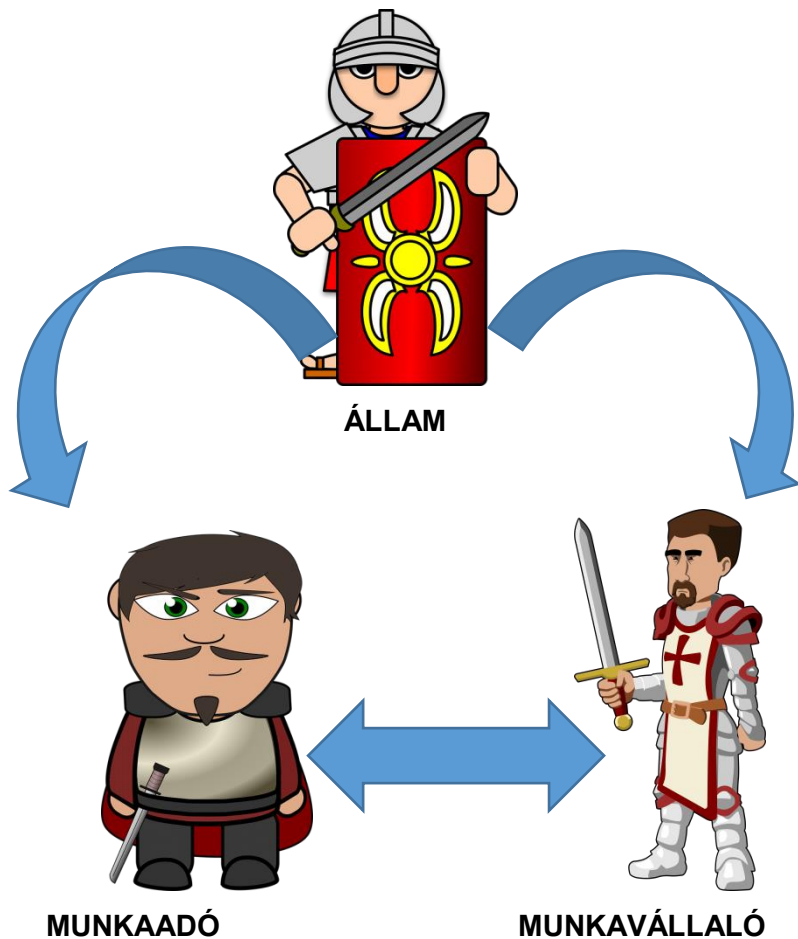
- Utazásközvetítés, utazásszervezés, egyéb foglalás
- Biztonsági, nyomozói tevékenység
- Személybiztonsági tevékenység
- Biztonsági rendszer szolgáltatás
- Nyomozás
- Építményüzemeltetés, zöldterület-kezelés
- Takarítás
- Adminisztratív, kiegészítő egyéb üzleti szolgáltatás
- Fénymásolás, egyéb irodai szolgáltatás
- Telefoninformáció
- Konferencia, kereskedelmi bemutató szervezése
- Egyéb kiegészítő gazdasági tevékenység
- Követelésbehajtás
- Csomagolás
- M.n.s. egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

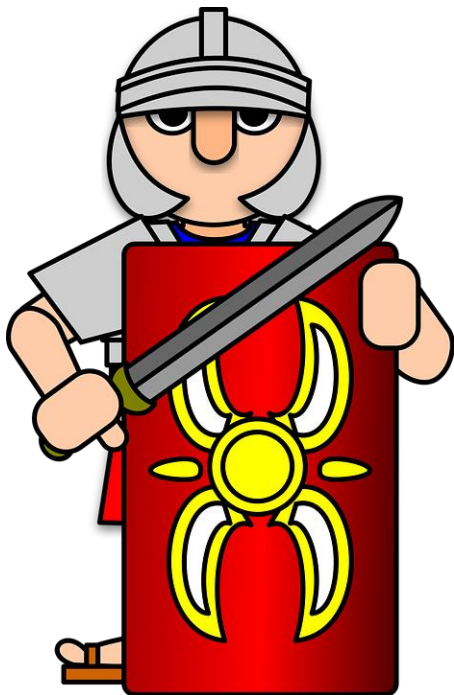
Munkavédelmi szempontból az ágazatokban dolgozók jogai alapvetően ugyanazok. A munkavédelmi törvényből kell kiindulni, amikor megvizsgáljuk, hogy melyek ezen jogok, pontosabban mik azok a munkavédelmi tartalmú ismeretek, amelyek szükségesek, ahhoz, hogy ezen ágazatokban dolgozók megfelelően tudják feladataikat teljesíteni, illetve idevágó jogaikat gyakorolni.

Kiindulásként le kell szögezni – ahogyan azt a munkavédelmi törvény is kiemeli -, hogy munkavédelmi szemszögből a három fő szereplőnek együtt kell működni a munkavédelmi tárgyú szabályokban rögzített jogaik és kötelezettségeik végrehajtása, teljesítése során.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

ÁLLAM

Feladata: az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeinek, továbbá az ehhez kapcsolódó jogoknak és kötelezettségeknek meghatározása, amit jogszabályok megalkotása és elrendelése útján hajt végre.

Ellenőrzés!

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

MUNKAADÓ

Feladata: az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosítása.

A veszélyes tevékenységekhez a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt védőintézkedések meghozatala.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek, információ, betanulási lehetőségek biztosítása a munkavállaló részére.

A munkavégzéshez munkavédelmi szempontból szükséges felszerelések biztosítása.

Ellenőrzés!

A munkaadók nem térhetnek ki a munkavállalók munkavédelmi jogainak érvényesítése elől.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A dolgozók jogai:

**Az egészséget
nem
veszélyeztető
és biztonságos
munkavégzés
feltételeihez
való jog.**

**A biztonságos
munkavégzéshez
szükséges ismeretek
megszerzésének joga
és ezek megfelelő
elsajátításához
szükséges betanulási
időhöz való jog.**

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A munkavédelmi oktatások azért igen lényegesek, mivel a dolgozók alapvetően az ilyen tárgyú képzéseken kell, hogy értesüljenek a biztonságos munkavégzéshez elengedhetetlen elméleti és gyakorlati ismeretekről.

A munkavédelmi oktatások megszervezése és megtartása, megfelelően képzett munkavédelmi, ha kell foglalkozás-egészségügyi szakemberek bevonásával a munkáltató feladata és kötelezettsége.

A dolgozóknak tisztában kell lenniük munkavédelmi jogaik gyakorlásához, hogy melyek a munkavédelmi oktatásokon rendszeres számukra ismertető témák. Ezek a következők:

- A dolgozóknak meg kell ismerniük, hogy a veszélyes munkafolyamatoknál (például csatajelenet gyakorlása, bemutatása a

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

színpadon) mik a veszélyforrások, hogyan lehet a veszélyeket megelőzni, illetve károsító hatásukat csökkenteni. Mik ennek a feltételei, milyen intézkedéseket hoz a munkaadó ennek érdekében, mik a munkahelyi kockázatértékelés kapcsolódó megállapításai.

- A veszélyes gépekkel, berendezésekkel dolgozók kiemelt oktatása, fókuszálva az ott előforduló veszélyekre. Az adott munkavégzésre, tevékenységre vonatkozó Biztonsági Szabályzat (Hegesztési Biztonsági Szabályzat, Gépjárműjavítás Biztonsági Szabályzata, Emelőgép Biztonsági Szabályzat, Színházművészeti Biztonsági Szabályzat, Televízió és Mozgófilm Felvételi és Közvetítési Biztonsági Szabályzat) munkavállalóra vonatkozó részleteinek ismertetése.
- A biztonságos munkavégzéshez szükséges technológiai-, műveleti-, kezelési- és karbantartási szabályozások tartalmának, munkabiztonsági előírásainak részletekbe

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

menő ismertetése, valamint a dokumentációk tárolási helyének tudatosítása.

- Lényeges témája a munkavédelmi oktatásoknak, hogy mit kell tenni baleset bekövetkezése esetén, beleértve az elsősegélynyújtás, jelentések megtétele és dokumentálási kötelezettségeket is.
- A dolgozóknak a munkavédelmi oktatásokon oktatni kell, hogy hol találhatóak a munkahelyen az elsősegélynyújtó helyek és kik a munkahelyen az elsősegélynyújtással megbízott személyek, akik elsősegélynyújtásra külön kiképzettek.
- Fontos témakör, hogy mik az adott munkakörhöz, munkavégzéshez kapcsolódó munkavédelmi szempontból szükséges felszerelése, munka- és védőeszközök. Oktatni kell, hogy a munkaadó miképpen biztosítja az előírt védőitelt, tisztálkodó szereket és tisztálkodási lehetőséget.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- A munkavédelmi oktatásokon el kell mondani a dolgozóknak, hogy a munkavállaló felléphet az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeinek megvalósítása érdekében a munkavállalónál, akár személyesen, akár a munkavédelmi képviselő (ha van ilyen) útján.
- Nagyon fontos tudnivaló, hogy a dolgozó a munkáltató vélt mulasztása miatt tett bejelentéséért (pl. a munkavédelmi hatóságnak) nem szenvedhet hátrányt a munkáltató részéről.
- Lényeges információ továbbá, hogy a dolgozónak joga van (de nem köteles) megtagadni a munkavégzést, ha azzal saját életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, továbbá köteles megtagadni olyan munkáltatói utasítás végrehajtását is, amellyel másokat veszélyeztetne súlyosan. Közvetlen és súlyos veszélyeztetésnek

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

minősül különösen a szükséges védőberendezések, egyéni védőeszközök hiánya vagy működésképtelensége.

Érdemes a munkavédelmi oktatásokon taglalni például a következő témákat:

Kéziszerszámok használatának biztonsága

Szerszámokkal támasztott követelmények:

Mindig a célnak legmegfelelőbb szerszámot válasszuk ki: ez kis tömegű és olyan kialakítású legyen, hogy egyenes csuklóval dolgozhassunk.

A szerszám nyele legyen olyan, amely:

- lehetőleg széles, lágy anyagú, kézhez jól illeszkedő felület kialakítású, de elég kemény ahhoz, hogy anyagdarabok (pl. forgács) ne nyomódhassanak bele;
- nem szívja fel a csúszást okozó, vagy bőre ártalmas anyagokat;

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- a kézből való kicsúszás megakadályozására peremmel készült;
- kétnyeles szerszámoknál használat után automatikusan szétnyílik.

Használat előtt ellenőrizni kell a szerszámok épségét. Sérült deformálódott, korrodált szerszámok balesetveszélyesek.

Szerszámok biztonságos használata:

- Az a vállat ne terhelje, a könyök a testhez közel essen, az alkar és a felkar közötti szög 80-120 fok körül legyen a szerszám mozgása során
- Húzzuk a kulcsokat, fogókat, stb, ne toljuk
- Ne tegyük ki a szerszámokat káros hőhatásoknak
- A szerszámokat rendeltetésszerűen használjuk
- A szerszámokat ne dobáljuk

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- Szükség esetén (villamos berendezésen végzett munkáknál használjunk szigetelt nyelű szerszámokat
- Ne hosszabbítsuk meg a szerszámok szarait a nyomaték növeléséhez
- Ne tartsunk zsebben éles, hegyes szerszámot
- Tartsuk úgy a szerszámot, hogy annak megszaladása miatt ne következzen be sérülés.
- Ne tartsuk kézben a szerszámokat helyzetváltoztatáskor
- Munkavégzés közben a szerszámokat az oldalunkon lehetőleg tokban tartsuk
- Ne tegyük le a szerszámokat a padozatra, ha:
 - abban mások megbotolhatnak
 - ha azt a padozatról lerúghatják,
- A munkahelyre a szerszámokat szerszámosládában vigyük

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- Gondoskodjunk a megfelelő karbantartásról, tartsuk a szerszámokat megfelelő helyen, tisztán és szárazon.

Követelmények a villamos kéziszerszámokkal szemben

- Rendeltetésszerű használatban megbízhatóan működjék, és ne veszélyeztesse a felhasználót vagy a környezetét még a rendeltetésszerű viszonyok között előforduló szakszerűtlen működés esetén sem.
- A legnagyobb működtető névleges feszültségek ne haladják meg:

egyenáramnál	250 V-ot
váltakozó áramnál	440 V-ot
törpefeszültségnél	42 V-ot

Nyújtson kielégítő védelmet a feszültség alatt álló részek véletlen megérintése esetén

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A villamos motor a használat során előforduló feszültségingadozások esetén is működtessen.

- A melegedés üzemszerű használatban ne lépje túl a megengedettet:
- Kéziszerszám burkolata megfelelő védettségű legyen.
- A mechanikai veszélyforrások elleni, üzemeltetési dokumentáció szerinti védőberendezések megbízható védelmet nyújtsanak a kezelő és a környezetben tartózkodók számára.
- Tűz- és robbanásveszélyes térben a villamos kéziszerszámot csak veszélytelen légtér biztosítása esetén használjuk.
- Ne hordozzuk a villamos kéziszerszámot a csatlakozóvezetékénél fogva.
- A csatlakozó-vezetéseket védjük a mechanikai, hő- és vegyi hatásoktól.
- Ne végezzünk a biztonságot csökkentő átalakításokat a gépen.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- Az energiaforrás elérésére csak szabványos hosszabbítókat használjunk, különös tekintettel az érintésvédelmi osztályra.
- Ne indítsuk a gépet forgásban lévő szerszámmal.
- Munka közben kísérjük folyamatosan a működés szakszerűségét.
- Használat közben a csatlakozóvezetékét tartsuk távol a szerszámtól.
- A villamos kéziszerszámot lehetőleg két kézzel fogjuk, stabilan tartva.
- Testhelyzetünk legyen stabil egyensúlyú.
- Ne tegyük intenzívebbé a forgó mozgó géprészek kikapcsolás utáni fékeződését erőszakos úton.
- Ne nyúljunk a működő szerszám munkazónájába.
- Ne üzemeltessük a gépet hibátlan védőberendezések nélkül.
- Szerszámcserénél mindig válasszuk le a hálózatról a gépet.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- Ne viseljünk órát, gyűrűt karkötőt.
- Használat után a gépet tisztítsuk meg, s tartsuk karban.

Nemdohányzók védelme

A nemdohányzók védelméről szóló törvény, valamint a munkavédelemről szóló törvény a munkahelyi dohányzást az alábbiak szerint szabályozza:

- A munkahelyeken zárt légterű helyiségben dohányozni tilos!

Dohányzóhely a közforgalmú intézmény bejáratától számított 5 méteres távolságon belül nem jelölhető ki, kivéve a szórakoztató, vendéglátó szolgáltatást nyújtó közforgalmú intézmények esetében. A szórakoztató, vendéglátó szolgáltatást nyújtó közforgalmú intézmények esetében a dohányzóhelyet a bejáratától számított 5 méteres távolságon belül abban az esetben lehet kijelölni, ha az intézmény területén a nyílt légterű dohányzóhely

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

kijelölésének feltételei a bejáratától számított 5 méteres távolságon kívül nem állnak fenn.

A Mvt. 38.§-a alapján azokon a munkahelyeken, ahol az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés dohányzási tilalom elrendelését teszi szükségessé, a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló törvényben foglaltaknak megfelelő, nyílt légtérű dohányzóhelyet kell kijelölni, kivéve, ha a munkáltató a munkahelyet külön törvény szerint nemdohányzó munkahellyé nyilvánította.

A nemdohányzók védelmében hozott törvény be nem tartása esetén az alábbi szankciók kiszabására kerülhet sor egészségvédelmi bírság keretében:

Az egészségvédelmi bírság összege

- a dohányzással összefüggő tilalmak, korlátozások megsértése esetén legalább 20 000, legfeljebb 50 000 Ft;

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- a dohányzóhelyek kijelölésére vonatkozó kötelezettség nem vagy nem megfelelő teljesítése, valamint a dohányzást érintő tilalmak, korlátozások megtartására vonatkozó ellenőrzési kötelezettség elmulasztása esetén
- legalább 100 000 Ft, legfeljebb 250 000 Ft az ezen kötelezettségek betartásáért felelős személy tekintetében, illetve
- legalább 1 000 000, legfeljebb 2 500 000 Ft az intézmény, szervezet, üzemeltető vagy gazdasági társaság tekintetében.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

3. Belső munkavédelmi szabályozás

Minden szervezetben, így az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban található szereplők esetében is ahhoz, hogy a dolgozók képesek legyenek feladataikat teljesíteni miközben a munkavédelmi szabályokat is betartják elengedhetetlenek a helyes és szakszerű belső szabályozások.

A belső munkavédelmi szabályozások tartalma legalább a következő legyen:

- Munkavédelmi szervezet, munkavédelmi ügyrend
- Az alkalmazás munkavédelmi feladatai
- A munkavédelmi oktatás rendje
- Egyéni védőfelszerelések, védőruha, védőitalok és tisztálkodási eszközök juttatásának rendje

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- Új bemutatókkal kapcsolatos munkavédelmi előírások
- A színpadi munkával kapcsolatos általános magatartási szabályok
- Műhelyek, gépek használatával kapcsolatos általános munkavédelmi előírások
- Elsősegély biztosításának rendje
- A szeszes ital fogyasztásával kapcsolatos munkavédelmi előírások
- Idegen gazdálkodó szerv dolgozói által végzett munkák koordinációs feltételei
- Technológiai - műveleti, kezelési és karbantartási utasítások
- Műszeres és vizuális vizsgálatok rendje
- A munkavédelem belső ellenőrzése
- Munkabalesetek, foglalkozási megbetegedésekkel kapcsolatos eljárási szabályok
- A dolgozó egészségének vagy testi épségének sérelméből eredő károk megtérítésével kapcsolatos eljárási szabályok

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

- **Kockázat értékelés, a veszélyes munkahelyek meghatározása.**

Például fontos, hogy szabályozzák a színpadi munkával kapcsolatos általános magatartási szabályokat, azaz legyen hatályos és minden érintett által elméletileg és gyakorlatilag is megismert és szükség szerint begyakoroltatott szabályozás munkavédelmi szempontból.

Nagyon fontos, hogy a színpadi előadások és próbák megkezdése előtt az ügyelőnek a díszletek, emelvények felállításának, elhelyezésének, működésének biztonságát ellenőrizni kell, valamint felül kell vizsgálni az általa kezelt jelző és egyéb berendezések működőképességét. A hibák elhárításáig, a hiányok pótlásáig a próbákat, illetve az előadást megkezdeni nem szabad.

A próbák időtartama alatt az új darab beállításánál, vagy beugrás esetén a rendező által előírt biztonsági

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

szabályokat be kell tartani. A biztonsági szabályok oktatását általában a rendező végzi, szükség szerint igényelje ki munkavédelmi szakember segítségét. A művészek oktatását dokumentálni kell.

A próbák során a színpadi mozgásoknál figyelemmel kell lenni arra, hogy játék közben a művészek egymást ne zavarják.

A színpadon cigarettázni, szivarozni, pipázni (dohányzásnak nem minősülő tevékenység), nyílt lángot használni nem szabad. Ha a szerep dohányzást vagy nyílt láng használatát írja elő, ezt csak a kijelölt helyen szabad elvégezni, az előírt feltételek mellett.

A balesetet, sérülést, rosszulletet, üzemzavart az észlelő személy az ügyelőnek köteles azonnal jelenteni, aki haladéktalanul intézkedni köteles.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A dolgozó sem próba, sem előadás előtt és alatt szeszes italt nem fogyaszthat. Ittas dolgozót a színház területéről el kell távolítani.

A színpadi munkák megszervezéséért, irányításáért általában az ügynevezett színpadmester felelős.

A díszletező munka (építés, bontás, átépítés stb.) alatt a színpadon illetéktelen személy nem tartózkodhat.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Példa díszletezési utasításra.

Díszletek építéséhez, bontásához kiviteli tervet kell készíteni.

Díszletek építése előtt, már a tervezés időszakában figyelembe kell venni a terepadottságokat, talajviszonyokat, a stúdió, műterem padozatát, azok terhelhetőségét.

Figyelembe kell venni a beépítésre szánt eszközök, berendezések, a szereplők súlyából adódó statikus és dinamikus igénybe vételeket.

Tekintettel kell lenni a szükséges anyagok tömegére és befoglaló méreteire, a mozgathatóság, a behordhatóság és a tárolhatóság szempontjából.

Az építési anyagokat a munka megkezdése előtt meg kell vizsgálni, hogy hibás, sérült, csomós anyagok ne kerülhessenek beépítésre.

Díszletek, emelvények fa része lehetőleg gyalult faanyagból készüljön.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Álló díszleteket úgy kell egymáshoz szilárdan rögzíteni, hogy eldőlésük ne következzen be.

Építés közben díszletelemeket nem szabad felügyelet nélkül hagyni, amíg szilárd rögzítésünk nem történt meg.

A díszletelemek egymáshoz való rögzítése után a stabilitást - szükség esetén - súlyvasak elhelyezésével kell biztosítani,

A padozat vagy talaj szintjétől 1 méternél magasabban lévő járőfelülethez, emelvényhez 1 méter magas, kétsoros, 10 cm-es lábléccel ellátott korlátot kell készíteni.

Díszletépítésnél ügyelni kell arra, hogy a díszletfalak mögött az akadálymentes közlekedés, biztosítva legyen.

Függő díszleteket, dekorációt, legalább 3 ponton kell felerősíteni. A felfüggesztéshez, felhúzáshoz, csak olyan segédeszközt (kötelet, láncot, horgot) szabad felhasználni, amelyeket a munkát irányító vezető megvizsgált, terhelhetőnek, hibátlanak minősített.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A 2 méternél magasabb díszleteket építeni, festeni, stb. csak megfelelő állványszerkezetről szabad.

Díszleteket úgy kell kialakítani, hogy azokat két ember biztonságosan tudja mozgatni. Sérült díszletet használatba venni tilos!

Az építéshez, bontáshoz használt szerszámokat és segédeszközöket (kötél, támasz, szorító, stb.) mindenkor hibátlan állapotban kell tartani.

A díszletek bontását az építéssel fordított sorrendben kell elvégezni.

A díszleteket díszletfalat „eldöntéssel” bontani tilos!

Bontáskor az egyes díszletelemek csak szögtelenített állapotban kerülhetnek raktárba.

A díszletépítő munkásokat olyan szerszámtáskával kell ellátni, hogy abban a kézi szerszám és a segédanyag (szeg) kiesés mentesen szállítható legyen.

A díszletépítés és bontás közben a munkavállalókat olyan védőfelszereléssel kell ellátni, amelyben a munka biztonságosan elvégezhető (védőkesztyű, védősisak, gumitalpú cipő).

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A színpadi műszaki berendezéseket csak az arra kijelölt dolgozó kezelheti. Felelősök rendszerint: színpadmester, zsinórmester, fővilágosító.

Nyilvánvaló ebben az esetben is, hogy hibás munkaeszközt, hibás elektromos berendezést használni tilos. Az ilyen hibás munkaeszközök javításáról a kijelölt vezetőnek kell gondoskodnia (tehát a szabályozás tartalmazza részletesen a felelősségi rendet eszközönként).

Amennyiben van az adott színházban, akkor a zsinórpádon dolgozókat a színpadról csak egyetlen személy irányíthatja, akit előzetesen és egyértelműen a zsinórmester köteles kijelölni.

Fontos munkavédelem szempontjából, hogy az előadások alatt biztosítani kell a színpadi közlekedési utakat. Ezért rendszerint a színpadmester felelős.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Lényeges munkavédelmi célú előírás szintén, hogy a színpad mögötti részen a közlekedés biztonságát irány- és rejtett fényekkel kell elősegíteni úgy, hogy az az előadást ne zavarja. Ezek biztosításért is ki kell jelölni felelős személyt (általában a fővilágosító az).

A díszletfalakat és egyéb színpadi felszereléseket annyi embernek kell megfognia, hogy kezelésük és szállításuk veszélytelen legyen.

A munkakarzatokat - zsinórpadlást és a díszlettartókat rendszeresen (kétévente) statikailag felül kell vizsgáltatni és a terhelhetőségüket jól látható helyen táblákon kell kifüggeszteni.

A színpad olyan munkahely, ahol az előadások előkészítésén egy időben több műszaki részleg dolgozója tevékenykedik (díszítők, világosítók, kellékesek stb.), ezért a munkát úgy kell koordinálni, hogy a színpadon a munkavégzés biztonságos

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

legyen. A munkák koordinálásáért jellemzően a színpadmester felelős.

Az előadások és próbák alatt a színpadtérben csak a darab díszletei, bútorai, kellékei tárolhatók. Ezek tárolását, elhelyezését mindig a próbák alatt kialakult rendnek megfelelően kell ellátni. A színpadtérben maradási, vagy állva maradási engedélyt felelős személynek kell kiadnia írásban.

A színpadon használt díszletek, felszerelések színpadi tárolását az előadások és a próbák előtt és alatt a színpadmesternek és az ügyelőnek kell ellenőriznie. Amennyiben balesetveszélyes helyen, vagy módon van az adott díszlet, kellék tárolva, akkor a balesetveszély azonnali megszüntetése a kijelölt személyek kötelessége.

A színpad világítását, illetve a színpadon az elektromos kábelek vezetését a szabvány szerint kell kialakítani. Az elektromos vezetékek, készülékek

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

javítását, szerelését csak a kijelölt szakemberek végezhetik el.

A színpad műszaki berendezéseit csak az arra kijelölt dolgozó kezelheti.

A színpadtéren a biztonsági transzformátorról nyert törpefeszültséggel működő, kettős szigetelésű elektromos kisgépek, vagy akkumulátoros kisgépek használhatók kizárólag.

A díszlet-függesztésnél használt anyagot rendszeresen ellenőrizni kell, csak ép, szakadás, törésmentes anyag használható. A húzóköteleket állandó feszes állapotban kell tartani, meggyúlás esetén után kell húzni. A függöny gépi és kézi húzására dolgozót kell betanítani, aki a kezelést megfelelően ellátja és rendellenesség esetén meg tudja állítani.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

A függöny le- és felhúzására megfelelő egyértelmű és jól látható, hallható jelzést kell kialakítani.

Példa rendező munkavédelmi feladatainak felsorolására.

„A rendező a produkciók színrevitele során köteles a próbák tartama alatt, az új darab beállításánál, vagy beugrás esetén felhívni a szereplők figyelmét a díszletekkel (jelző díszletekkel) és mozgásokkal kapcsolatos baleseti veszélyhelyzetekre. Szükség esetén igényelheti a munkavédelmi megbízott segítségét. Abban az esetben, ha az oktatást a munkavédelmi megbízott tartja meg, az oktatást az oktatási naplóban nyilván kell tartani.

A díszlet használatbavételi eljárás során köteles nyilatkozni a fenti figyelemfelhívás megtörténtéről, valamint a díszlet rendezés szempontjából való megfelelőségéről.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Amennyiben a díszlet használatbavétele során a műszaki, munkavédelmi nyilatkozókkal a rendezői koncepció és a művészi megvalósulás során nem tud megállapodni, a díszlethasználati eljárás során eltérő véleményét előterjesztheti a produkciós igazgatónak, kérheti a főrendező véleményét.”

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

4. Kockázatok, balesetek, foglalkozási megbetegedések az ágazatban

Múzeumok, levéltárak, könyvtárak

A könyvtári, levéltári dolgozók esetében szemkárosodást, látásromlást okozhatnak a szkennelések fényhatásai, kisméretű betűk olvasása, különösen nem megfelelő megvilágítási körülmények között. A számítógépes monitorok széles körű használata, vagy a mikrofilm-olvasók is vizuális fáradtsághoz és fejfájáshoz vezethetnek.

Fizikai károsodásokat okozhatnak a nehéz kötetek emelése és / vagy szállítása. Károsodhatnak a hátizmok, derékizmok különösen a nem megfelelő emelőmozdulat kivitelezésekor. Nehéz, könyvekkel megrakott kézikocsik mozgatása szintén okozhat hosszú távon főleg, izomrendszeri károsodást.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Az állandó vagy hosszan tartó álló munka túlzott nyomást okozhat a véredényekben és visszeres lábak kialakulásához vezethet, megduzzadhatnak a bokák, lábszárak.

A rosszul tervezett székek, hátfájáshoz és keringési problémákhoz vezethetnek.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Veszélyt jelentenek a nem megfelelően tisztított polcok, kötetek. A könyvek könnyen porcsapdává válhatnak. Különösen veszélyes egyes penészgombák, illetve az általuk termelt toxinok okozta mérgezések. De a poros, penészes környezet légzőszervi problémákhoz, allergiás reakciók kialakulásához vezethet.

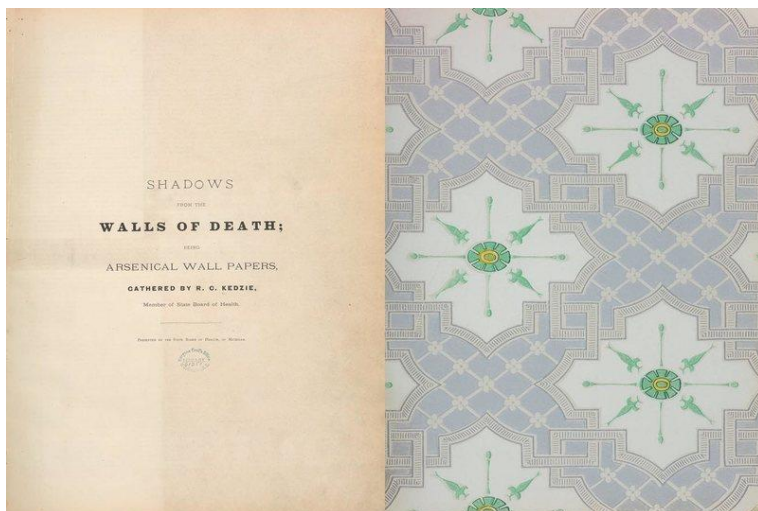
A könyvtárosokra leselkedő veszélyekre példa egy dél-dániai egyetemi könyvtár esete. A könyvtárosok a 16. és a 17. századból származó három ritka könyvet tanulmányoztak. A vizsgálatok kimutatták, hogy a könyvek borítói arzént tartalmaznak.

Egészen a 19. századig az arzént veszélyesnek tartották, de ugyanakkor elég biztonságosnak ahhoz, hogy postai bélyegek festékében felhasználják zöld színeként. A zöld festék összetevőjeként rendszeresen használták, hogy a szín hosszabb ideig élénk maradjon. Mára tudjuk, hogy ha az arzént festékben használják, az sokáig veszélyes marad,

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

mivel mikroszkopikus részecskéket képezhet, amelyek az emberek tüdejébe juthatnak. Bizonyos körülmények között az arzén festék még mérgező gázt is fejleszthet. (Sokáig tartotta magát az a tévhit, hogy Napóleont arzéntartalmú mérgező tapéta alkalmazásával gyilkolták meg Szent Ilona szigetén. Valószínűsíthetően gyomorrákban halt meg a francia császár.)

Híres (hírhedt) példa erre a „Walls of death” könyv:

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Ez a valaha létezett legveszélyesebb könyvek egyike pontosan azért készült, hogy felhívja az arzéntartalmú festékek használatának kockázataira a figyelmet. Az 1870-es években egy amerikai orvos készített, aki megpróbálta felhívni a figyelmet ezekre a veszélyekre, a mérgező „minták” könyvének elkészítésével és a könyvtárakhoz való továbbításával. A szándék az volt, hogy segítsen az embereknek azonosítani veszélyes tapétáikat otthonukban, nem pedig a könyvtárosok megmérgezésének szándéka vezette. Mára csak négy példány maradt fenn a könyvből és nagyon óvatosan kezelik őket.

Visszatérve a dél-dániai egyetemi könyvtár példájára, a könyvtárosok úgy vélik, hogy a zöld színű mérgező festéket nem díszítő célzattal, hanem azért pont alkalmazták, hogy a könyveket megóvják a kártevőktől. Jelenleg a könyveket jól szellőztetett szekrényben és figyelmeztetéssel ellátott dobozokban tárolják. A könyvtárosok most azt is

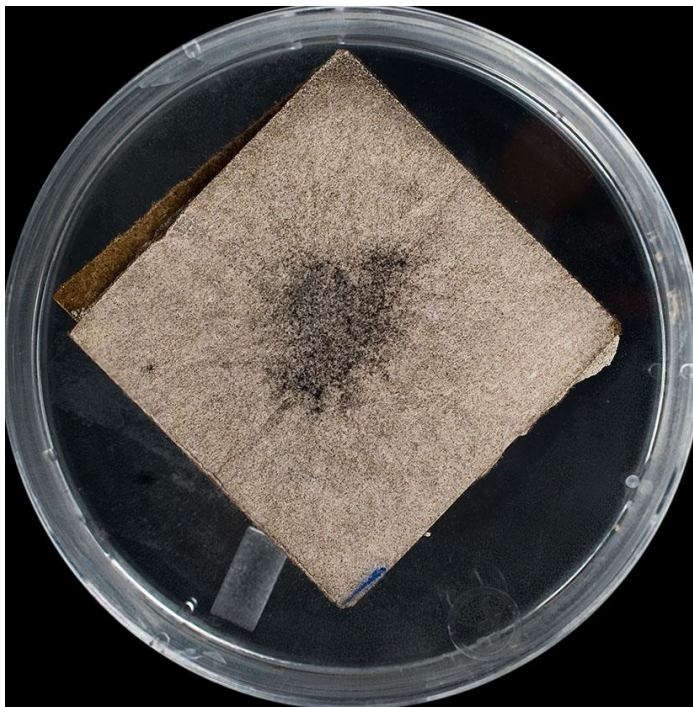
Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

tervezik, hogy digitalizálják ezen könyveket, hogy minimálisra csökkentsék a használatukból eredő veszélyeket.

Veszélyes lehet a zsírkőkezelt papírokkal készített könyvek kezelése. A szilikátok belélegezve légzőszervi megbetegedéseket okozhatnak.

A múzeumi, levéltári, könyvtári gyűjteményekben dolgozók valószínűleg érintkezésbe kerülnek munkájuk során penészgomba fajtákkal is. A penészgombák között rengeteg az allergén hatású gomba. Így a dolgozók körében nagy valószínűséggel fordulhat elő a légúti allergiás kórképek valamelyike. Különösképpen veszélyesek a sötét pigmenttel rendelkező penészgombák. A leggyakrabban előforduló ilyen gombanemzetségek: *Alternaria*, *Cladosporium*, *Aspergillus*. Ezeken kívül további gyakori allergén fajok: *Candida*, *Mucor*, *Penicillium*.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Alternaria gipszkartonon.

(<https://www.inspq.qc.ca/en/moulds/fact-sheets/alternaria-alternata>)

Azoknál a munkatársaknál, akik rendszeresen több időt töltenek a gombaspórákkal jobban szennyezett légtérben, allergiás reakciók léphetnek föl. Ezek például: tüsszögés, orrfolyás, köhögés, hasmenés, hányás, láz, légúti asztma, allergiás tüdőgyulladás.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Veszélyes lehet, ha az enyhébb panaszokat elhanyagolják a dolgozók, illetve nem vesznek tudomást a panaszokról, esetleg nem is tudatosodik a dolgozóknak, hogy milyen okai lehetnek panaszainak. Ezért is nagyon lényeges munkavédelmi oktatás során az ilyen típusú ismeretek átadása a dolgozók számára.

Például előfordul, hogy múzeumi műtárgyak tárolása során a tárolásra használt doboz bepenészedik. Ilyenkor rendszeres hibás tevékenység, hogy a dolgozók, akik kibontják a dobozt nem használnak egyéni védőeszközt a kicsomagoláskor (kesztyű, maszk), így expozíció érheti őket.

Előfordul olyan helytelen gyakorlat, hogy a kiállítótér fala penészedik, arra ezért kiállítandó tárgyat, például festményt, felhelyezni nem lehet. Mi történik? Gipszkarton falat állítanak a penészes fal elé és arra helyezik fel a kiállítandó tárgyat. De a penész ugyanúgy ott marad. de maguk a kiállító vitrinek is

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

lehetnek penészesek. Ilyenkor mindig szükséges konzultálni szakemberrel a penészmentesítés lehetőségeiről.

További veszélyt jelent, hogy nagyjából 300 penészgombafaj termel kisebb-nagyobb mértékben mikotoxint, azaz gombaméreganyagokat. Ezen méreganyagok hatásaival is számolni szükséges, ha penészesedést észlelnek. Ezek a mikotoxinok lehetnek különösen veszélyesek is a dolgozók egészségére: az *Aspergillus flavus* („fáraógomba”) mikotoxinja nagyobb dózisban rákkeltő hatású.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Fáraógomba.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy minden dolgozót tájékoztatni kell ezen veszélyekről is, beleértve például a múzeumi, könyvtári stb. takarító személyzetet szintén.

Elengedhetetlen az egészségre káros mikroorganizmusok jelenlétének egzakt kimutatása és minél egyértelmű azonosítása, ha a

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

dokumentumokkal, kiadványokkal, műtárgyakkal dolgozók vagy az azokat használók közül – megbetegedések esetében – felmerül a gyanú, hogy a betegséget a kiadványokról, tárgyakról, dokumentumokról a szervezetre/szervezetbe kerülő mikrobák okozták. Ez lehet a következménye annak is, ha a gyűjteményi helyiségek levegője nagymértékben terhelt mikroorganizmusokkal. Ezekben az esetekben szakemberek által elvégzett laborvizsgálatokra van szükség.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Színházak

A színház veszélyes üzem. Ezt alátámasztják a különböző színházi balesetek is. A színészek sérüléseinek nagy része próbákon, illetve előadásokon történik nyilvánvalóan.

Akciójelenetekben előfordultak már olyan komoly sérülések is, hogy a felszakadt a bőr a halántékán. Az erős vérzés miatt magát az elődást is félbe kellett hagynia a művésznek.

Ilyenkor különösen kockázatos lehet és további egészségkárosodást okozhat, ha a színész továbbra is folytatja az előadást (például egy fejsérülés esetében). Ekkor a színészek tulajdonképpen a jövőjüket kockáztatják egy rossz döntéssel. Különösképpen fontos, hogy orvos hozzon meg egy-egy ilyen döntést, vagy legalábbis orvosi tanácsot is

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

vegyenek figyelembe az ilyen típusú döntések meghozatalakor.

Az elhanyagolt sérülések, a félvállról kezelt egészségi állapot súlyosabb sérülések, megbetegedések kiindulási pontja. Például egy fiatal hazai színésznek egy kaszkadőri elemekkel bővelkedő előadáson tett nem megfelelő mozdulattól sérve keletkezett, illetve újult ki. Az előadást meg kellett szakítani.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

Az egyéni védőeszközök is okozhatnak balesetet. Példa erre egy operettszínházi próba, amelynek során egy színész egy úgynevezett röptetési jelenet közben elájult. Mint kiderült az ájulás oka az volt, hogy a biztonságot adó heveder túl szoros volt a művészen.

Vészjósló példa majdnem halálos balesetre egy győri színházi eset, amikor is a szerepét játszó színész majdnem megfulladt egy akasztási jelenet kivitelezésekor. Ugyanakkor egy olasz színész esetében egy a nézőtéren ülő orvostanhallgató néző figyelt fel arra, hogy a művész igazából akaratlanul felakasztotta magát és haldoklik. A színészt kómában szállították kórházba.

A színpadokon sajnos sokszor előfordulnak csonttörések, zúzódások egyéb fizikai sérülések. Volt arra példa, hogy a színpadról esett le a színész munka közben. Emlékezetes baleset volt, amikor egy

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

színésznek előadás közben egy szekrényajtót csaptak a kezére. Az előadást félbe kellett szakítani.

Rendkívül lényeges a próbák során, az előadásokra történő felkészüléskor azt tudatosítani hogy kinek-kinek hol vannak a fizikai terhelhetőségi határai. Azt is el kell fogadni, hogy ezek a terhelhetőségek változnak az idők során, még akkor is, ha nem veszünk e tényről tudomást. Sokan félnek attól is, hogy ha nemet mondanak valamire, akkor általában is alkalmatlannak fogják tartani őket.

Fontos, hogy a rendező is csak olyan dolgot kérjen a színészektől, amely nem élet-, balesetveszélyes, amelyet a művészek anélkül végrehajthatnak, hogy magukat és kollégákat veszélyeztetnék.

Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatokban dolgozók jogainak gyakorlásához, feladataik teljesítéséhez szükséges ismeretek a munkavédelem tükrében

5. Felhasznált irodalom

Munkavédelmi tárgyú jogszabályok

Tájékoztató a munkabalesetek alakulásáról a feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján
2018. év – Nemzetgazdasági Minisztérium

Múzeumi állományvédelmi füzetek

Színházi munkavédelmi szabályozások

